

RELOTGE DE SOL

“Nisi signo serenas”

A la Maria

Marca d'ombra que et mous al pas de l'univers,
Al mur antic i dolç rodant de segle en segle,
Sobre un temps que en nosaltres és fútil i divers,
Només la llum és la seva regla.

Tu mesures, la glòria de la llum al zenit,
La canviant carícia dels angles, la segura
fidelitat d'un ordre que va de l'infinit
fins a la teva pàtina obscura.

Però ignores què duren l'ombra, la nit, l'acord
dels núvols i del torb on la tempesta bleixa;
l'instant de desesper que al fons del nostre cor
és més llarg que la vida mateixa!

Ah, qui pogués com tu, mogut pel Sol més alt,
no mesurar tampoc les tenebres avares,
si en la pedra roent del nostre cor mortal
totes les hores ha de ser clares!

GLOSSARI

Fútil: adj. Frívol. *Raons fútils. Una persona fútil.*

Zenit: 1 m. Punt de l'esfera celeste diametralment oposat al nadir, situat exactament sobre el cap de l'observador. Quan el Sol és al

zenit, la radiació és molt forta. 2 m. Punt culminant d'una cosa. *El zenit d'una trajectòria artística.*

Pàtina: 1 f. Pel·lícula verdosa que es forma sobre els objectes antics de bronze per una llarga exposició a l'aire. 2 f. To que amb el temps prenen els objectes antics de metall, de vori, les pintures a l'oli, les pedres d'un edifici, etc.

Torb: 1 m. Vent impetuós propi de la regió pirinenca, que aixeca i arremolina la neu, de manera que la visibilitat minva sensiblement. 2 m. Desori .

Bleixar: v. int. Respirar, especialment amb fatiga.

• HORIZÓ D'EXPECTATIVES

Màrius Torres va dedicar aquest poema a Maria Planas, una gran amiga del balneari de Puig d'Olena. "Nisi signo serenas" és una cita llatina que, traduïda lliurement, vol dir "només les hores bones".

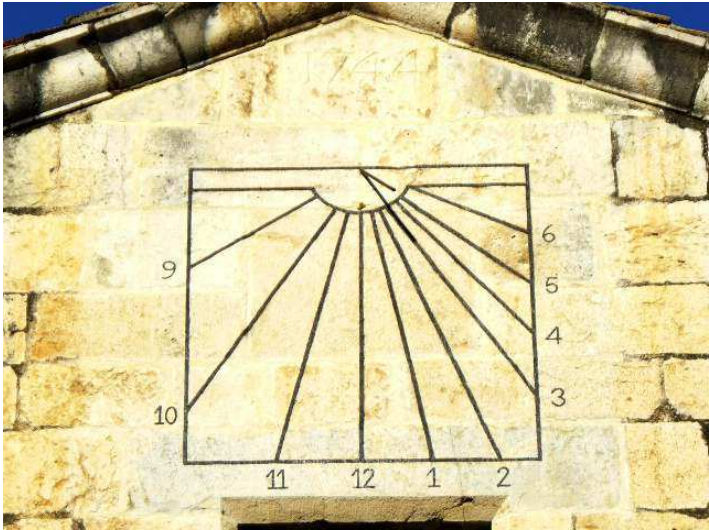
Observa ara aquests rellotges de sol que hem trobat a internet:

<http://www.flickr.com/photos/beagle34/3946329432/>

<http://forum.catimenu.com/index.php?topic=205.0>

<http://rosada-abril.blogspot.com/2008/06/el-rellotge-de-sol.html>

A veure si vosaltres en podeu trobar altres.

- **ACTIVITATS**

1. Hi ha algun rellotge de sol a prop de casa teva? Fotografia'l i, si pots, fes que algú de la casa t'expliqui la seva història i com funciona.

2. Ara farem un rellotge de sol amb materials que tenim al nostre abast fàcilment: plats de plàstic de colors, plastilina, gomets de diferents classes i mides, un palet o un escuradents gran. Per poder-lo fer útil cal mesurar-lo, en un dia de sol. Llavors sortirem al pati, mirarem l'hora que marca el rellotge digital i orientarem l'ombra del pal degudament. Es pot fer en l'hora real o amb l'hora del sol autèntica.

3. Parlem ara dels diferents rellotges i la mesura del temps des de l'antiguitat fins als nostres dies.

<http://matematiques.multiplica.cat/tallersavis.html>

Aquí podeu veure un rellotges fets en un taller d'avis:

4. Com sabien l'hora els pagesos?. En ells era una cosa innata, que els transmetia el seu pare o el seu avi, però nosaltres podem aprendre a fer-ho com ells si seguim unes instruccions senzilles:

- El primer que heu de saber és per on surt el sol al vostre poble o ciutat on us trobeu, allí serà l'Est.
- En segon lloc, per on es pon el sol i allí serà l'Oest.
- Fareu un semicercle imaginari i repartir-lo en sectors circulars i cadascun serà una hora, aproximadament. Es posaven drets amb el braç esquerra cap a l'Est i el dret a l'Oest es a dir nosaltres mirarem al front i podrem endevinar (més o menys l'hora que és).

5. Qui era la Maria a qui Màrius Torres dedica aquesta poesia? Quina relació hi havia entre ells ?

6. Paisatges d'estiu: <http://flickr.com/photos/fturmog/2669985945/>

A l'estiu és quan els pagesos tenen més feina i les seves hores de descans són més escasses, tot per tenir uns minsos guanys. Pensa quines feines ha de fer el pagès per poder conrear els seus camps d'una manera adequada, enumera-les i digues en quina època ho fa cadascuna:

- Llaurar
- Regar
- Esllucar
- Sulfatar
- Esporgar
- Birbar
- Collir.
- Sembrar.

7. Un gran pintor surrealista de la nostra terra, Salvador Dalí, va fer diversos quadres sobre els rellotges. Aquí en teniu un dels més coneguts i que va molt bé pel sentit que en Màrius Torres dóna a la seva poesia. <http://blocs.xtec.cat/blocpri0809/2009/03/11/els-rellotges-tous-de-dali/>

Ara fes un dibuix o una composició imitant el quadre del Dalí.

8. Fes l'anàlisi formal d'aquest poema: mètrica, rima i estrofisme.

RELLOTGE DE SOL

"Nisi signo serenas"

A la Maria

Marca d'ombra que et mous al pas de l'univers, (6+6) 12 A masc.

Al mur antic i dolç rodant de segle en segle, (6+6) 12 B fem.

Sobre un temps que en nosaltres és fútil i divers, (6+6) 12 A masc.

Només la llum és la seva regla. 9 B fem.

Tu mesures, la glòria de la llum al zenit,
La canviant carícia dels angles, la segura
fidelitat d'un ordre que va de l'infinit
fins a la teva pàtina obscura.

(6+6) 12 C masc.
(6+6) 12 D fem.
(6+6) 12 C masc.
9 D fem.

Però ignores què duren l'ombra, la nit, l'acord
dels núvols i del torb on la tempesta bleixa;
l'instant de desesper que al fons del nostre cor
és més llarg que la vida mateixa!

(6+6) 12 E masc.
(6+6) 12 F fem.
(6+6) 12 E masc.
9 F fem.

Ah, qui pogués com tu, mogut pel Sol més alt,
no mesurar tampoc les tenebres avares,
si en la pedra roent del nostre cor mortal
totes les hores ha de ser clares!

(6+6) 12 G masc.
(6+6) 12 H fem.
(6+6) 12 G masc.
9 G fem.

Es tracta de quatre estrofes de quatre versos d'art major (quartets).
Són versos alexandrins (6+6) amb rima consonant, exceptuant l'últim
vers de cada estrofa que és enneasíl·labs (de 9).

Rima encadenada. ABAB CDCD EFEF GHGH.

Alterna els versos masculins (imparells) amb els femenins (parells).